

“Kün!” emrini açıklar mısınız?

Kün, “Ol” demektir. **“Emr-i kün feyekün”**, “Allah’ın yaratmayı dilediği şeye, “ol” diye emretmesi ve böylece onun varlık sahasına çıkması” demektir. Tefsir-i Kebir sahibi Fahreddin Râzi, **“ol”** emri hakkındaki değişik te’villeri sıralar ve en kuvvetli te’vil olarak şunu kaydeder:

“Cenâb-ı Hakk’ın “ol” demesinden maksat, eşyanın yaratılmasında İlâhî kudretin sür’atle nüfuz ettiğini göstermektir. Bir de bu, Hak Teâlâ’nın eşyayı deneme yanılma olmaksızın yarattığını gösterir.”

Üstad Hazretleri:

“Eşya fena ve zevale (fâni olmaya ve yok olmaya) gitmiyor, daire-i kudretten daire-i ilme geçiyorlar.” buyuruyor. Gözümüzden kaybolan eşyanın yokluğa gitmeyip Allah’ın ilminde bâki kaldığını bize ders veren bu güzel ifadeleri konumuz yönünden tahlil ettiğimizde şu hakikate varırız:

Yaratılmadan önce her şey Allah’ın ilim dairesinde mevcut. Bu şeylerden hangisinin yaratılmasını irade buyurursa, onu ilim dairesinden kudret dairesine geçiriyor; yâni var ediyor. İşte “ol” emri ilim dairesinde mevcut olan bu eşyaya veriliyor. Yâni, Allah’ın onları yaratmayı irade etmesi ve onların da böylece varlık sahasına çıkışları sanki bir emirle oluyor.

O halde, **“kün”** emri bir temsildir. **“İlim dairesinden kudret dairesine geç”** mânâsını ifade eder.

“Kün” emriyle ilgili âyet-i kerimelerden iki misal:

“Göklerin ve yerin mübdii’ dir(onları önceden hiçbir örneği bulunmaksızın yaratandır) Bir şeyin olmasını isteyince ona sadece ol der, o da oluverir.”(Bakara, 2/117)

Burada **“ol”** emri, kudretin hemen faaliyete geçmesi mânâsına geliyor. Bu emrin tevilini İslâm âlimlerimiz aynen böyle yapmışlar. Tıpkı, **“her şeyin melekûtu O’nun elindedir”** âyetindeki **“el”** tabirini, **kudret** olarak tefsir ettikleri gibi, bu

“ol” emrini de yine kudret ve irade olarak tefsir etmişler. Ve bundan murat, **“Allah’ın dilediği şeyin hiçbir engel olmaksızın hemen meydana gelmesidir.”** demişler.

Diğer bir âyet-i kerime:

“Doğrusu Allah indinde İsa’nın meseli, Âdem meseli gibidir. Onu topraktan yarattı, sonra ol dedi, o da oluverdi.” (Âl-i İmran, 3/59)

Bu âyet-i kerimede geçen “ol” emrinin mânâsına bir derece yanaşmak için eşya hakkındaki şu sınıflandırmayı dikkate almak gerekiyor. Bilindiği gibi eşya iki âleme ayrılıyor. Birisi **“halk âlemi”**, diğeri ise **“emir âlemi.”** Beden halk âleminde, ruh ise emir âleminde. Halk âlemi bu hikmet dünyasında safha safha, kademeli olarak yaratılmaktadır.

Emir âlemi için ise bu tarz bir yaratılış söz konusu değildir. O âlemde her şey bir anda vücut bulur. Ruh, değişik safhalardan geçip de sonunda o hâli almış değildir. Doğrudan ruh olarak yaratılmıştır. İnsan bedeninde vazifeye başlaması da yine bir anda gerçekleşir.

Önce topraktan yaratılan Âdem babamıza daha sonra “ol” emrinin verilmesini Muhyiddin-i Arabî Hazretleri bu emir kanunuyla izah eder:

“Ol denince oluverir kavli-i şerifi, ruhun üflenişine işarettir. Ve bunun, emir âleminde olduğuna işarettir. Önceden beden yaratılışı gibi bir madde ve müddete ihtiyaç kalmadığını ifade eder.”

Bahsimize konu olan bu âyet-i kerime akla engin bir ufuk açıyor. Önce topraktan Hz.Âdem (as) yaratılıyor ve sonra ona **“ol”** emri veriliyor. Bu emirle Hz.Âdem (as)’in topraktan inşa edilen cesedi ruha ve hayata kavuşuyor. Nitekim buradaki **“ol”** emrini büyük müfessir Elmalılı Hamdi Efendi, **“Canlı bir mahlûk kesil.”** şeklinde tefsir etmektedir. Zira, zaten var olan bir nesneye yeniden **“ol”** emri verilmesi onun yeni bir şekle girmesi anlamına gelir; aksi halde bu emre bir mânâ vermek mümkün olmaz.

Şimdi bu âyetin penceresinden etrafımızdaki sonsuz faaliyetlere bir göz atalım ve **“ol”** emrini onlarda görelim, okuyalım. Hidrojen ve oksijen bir “ol” emriyle su olmuşlardır. Yenilen gıda bir süre sonra et, kan, saç, tırnak oluyor. Farklı ol! emirleriyle. Rahimdeki nutfenin “alâka” olması da yine “ol” emriyledir. Bu emir ve

benzerleri aralıksız tekrarlanır. İlâhî kudret ve irade o tohumu halden hâle evirip çevirir ve sonunda insan vücut bulur.

Emdiğimiz havaya gırtlakta, ağız boşluğunda ve dudakta ayrı emirler veriliyor ve böylece ağızımızdan değişik harfler dökülüyor. Allah, ağız fabrikasında havadan ses yaratıyor; yine “ol” emriyle. O ses, mübarek bir kelime ise, Rahmanî bir hakikat terennüm ediyorsa yeni bir emir alıyor: Melek ol.

Demek ki, hayatımız her an “kün” emrinin cilveleriyle kaynaşıp durmaktadır.